

ЧЕТИРИНАДЕСЕТИ СВЕТОВЕН СЛАВИСТИЧЕН КОНГРЕС

От 10 до 16 септември 2008 г. в Охрид се състоя важен за славистичната общност форум – поредният, Четиринадесети световен славистичен конгрес. Сред представените не по-малко от 750 участници се открояваха имената на световноизвестни чуждестранни учени слависти като Р. Александър, А. В. Бондарко, М. В. Всеволодова, Ст. Гайда, К. Гутшмид, Р. Детре, А. Д. Дуличенко, Б. Желински, Е. Каприловская, М. Коритковска, В. Любаш, Р. Марти, В.М.Мокиенко, Г. Невекловски, И. Пранкович, М. Радванович, Й. Русек, Х.Томола, З. Харитончик, Г. Цихун, В. Чермак, Х. Шалер, Я. Шятковски и др.

Българската славистика присъстваше убедително чрез многобройните представители на всички университетски центрове, в които се преподава славянска филология, включително и на Пловдивския университет, както и чрез научни сътрудници от няколко института при БАН. Тук бе също уважаваният наш учен, учител на няколко поколения слависти и българисти, председателят на Националния славистичен комитет и член на Международния славистичен комитет чл. кор.проф. Т. Бояджиев.

По време на тържественото откриване участниците в конгреса бяха поздравени от организаторите, както и лично от президента на Република Македония Бранко Цървенковски. В отговор от името на гостите бяха произнесени кратки приветствени слова. Бяха прочетени изпратените поздравителни адреси до конгреса от големите учени-слависти Р. Пикио и М. Ивич. Празнично настроение внесе хоровият концерт, изпълнен от дамски състав от Скопие.

Основната работа на конгреса беше организирана в три секции: 1. Езикознание; 2. Литература, култура и фолклор; 3. История на славистиката. Успоредно с това по инициатива и под ръководството на утвърдени специалисти в определени по-тесни области бяха замислени и осъществени тематични блокове и кръгли маси.

Почти веднага след откриването беше представена изложба на книги от различни области на славистиката, издадени между двата конгреса в славянски и неславянски страни. Българският щанд привличаше вниманието с богатство и разнообразие на представените заглавия, сред които беше и току-що отпечатаният от Академичното издателство „Марин Дринов“ сборник *Славянска филология, т. 24*, съдържащ докладите на българските участници в Конгреса. Успоредно с това беше направена промоция на много книги, сред които голям интерес предизвика и трудът, свързан с

името на известния български учен М. Младенов, представен от дъщеря му О. Младенова – участник в Конгреса. Пловдивската славистика беше представена на първо място от специално подготвения за конгреса сборник статии, чието издаване и отпечатване стана факт в много съкратени срокове благодарение на завидната енергия и високо чувство на отговорност, проявени от неговия редактор Ж. Чолакова. Тук бяха също броевете на спретнатото и с много вкус списвано периодично издание на Филологическия факултет на Пловдивския университет „Славянски диалози“, новоизлезли сборници от различни славистични форуми и книги на пловдивски колеги.

Представените около 750 доклада бяха четени на всички славянски езици, както и на немски, френски и английски език. Изявите на българските делегати бяха посрещнати с интерес, намерил израз в многобройни въпроси и оживени дискусии, които продължаваха много често след заседанията в колегиални разговори.

Тук ще бъдат представени с по няколко реда само докладите на преподавателите от Филологическия факултет на Пловдивския университет, прочетени на конгреса, с цел да се даде оперативна информация на интересуващите се. Пълните им текстове, заедно с всички доклади на българските представители, биха могли да се намерят във вече посочения сборник *Славянска филология*.

Темпоралните системи на съвременните славянски езици бяха предмет на доклада на Ив. Куцаров. Авторът се спря на категориите време, вид и таксис, внесе изменения в някои традиционни разбирания и подробно аргументира своята теза, че „времената в славянските езици са само три, а всичко останало са значения на други МК“ (морфологични категории – б. а.) (сб. СФ 2008, с. 74). Текстът на доклада привлече внимание с редица нови и точни наблюдения върху различни съпоставяни факти, напр. върху предложената от Бл. Конески система от времена, напомняща тази на граматиките на българския книжовен език от 30-те и 40-те години на ХХ век, което загатна за още една научна област, където авторът е утвърден специалист – историята и развоя на славянската и на българската филология.

За преводите на свещеното писание сред православните славяни говори в своя доклад Д. Иванова. Бяха представени основните книжовноезикови схващания, съществуващи сред българи, руси и сърби през ХІХ век и тяхното отражение в преводи на Библията от същото време. По убедителен и интригуващ начин, чрез конкретни факти от преведените свещени текстове, се доказва различното присъствие и различното комбиниране на традиционни и нови елементи в тях, като същевременно се посочват причини за това.

На една малко изучена езикова област посвети своя доклад В. Маровска – на морфологичните конотации, т.е. на употребите на една граматическа форма вместо друга, наричани още и граматически метафори. Бяха представени в съпоставителен план транспозиции от областта на категориите вид, лице, число, наклонение и залог на глагола с оглед на стилистичните

им особености, на съвпаденията и разликите в част от славянски езици, за което е била използвана информация от носители на съответния език.

И трите доклада бяха прочетени и обсъдени в секция „Езикознание“, а следващите два доклада – съответно в секция „Литература, култура и фолклор“ и в тематичния блок „Фразеология“.

Ив. Русков изнесе доклад на тема *Фигури на славянството. Приказки за желаниа и участ*. Авторът се спря на три произведения – от Ст. Михайловски, Ст. Заимов, както и от Ф. М. Достоевски, обединени от неспокойния, понякога горчив размисъл за настоящето и бъдещето на славянството, на българите и на други славянски народи като неразделна част от тази общност. Размисъл, който вълнува с не по-малка сила и днес...

Фразеологичните неологизми в българския език и техните съответствия в руски и в други славянски езици бе тема на съвместния доклад на Ст. Георгиева и Сл. Величкова. Бяха представени група нови фразеологични единици, които се срещат само в българския език и група ФЕ, които имат съответствия в други славянски езици, при която тъждествеността се дължи преди всичко на активния процес на заемане от английски. Същевременно бе анализирана както граматичната структура на фразеологизмите, така и многопосочните взаимоотношения български- руски, български-сръбски/хърватски/босненски в областта на неофразеологията.

По време на конгреса бяха проведени заседания на специализираните комисии към Международния славистичен комитет, съпроводени с избори на нови техни председатели. Като признание за българската славистика може да се възприеме издигането на К. Вачкова за председател на Комисията за славянски книжовни езици към МСК.

При закриването на форума бе обявено официално, че следващият, Петнадесети световен славистичен конгрес, ще се проведе след обичайната петгодишна пауза в столицата на Беларус – Минск .

Славка Величкова